

Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na pocztancie lwowskim 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztaniach 5 zr. 36 kr. m. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

G A Z E T A L W O W S K A.

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w półkolumnie (drukem garnant) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe listy płaci się wedle tego ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Czwartek

N° 127. 27. października 1842.

Przegląd artykułów.

Wiadomości zagraniczne: Hiszpanija: Espartero i stronnictwa.

Anglija: Otwarcie specjalnych sądów przez lorda Albinger. — Produkcja i konsumpcja wódki.

Francyja.

Szwajcaryja: *Constitutionnel Neuchateleis* o stronnictwo republikanów.

Królestwo Polskie: Zmiana w prezydium banku polskiego.

Rossyja: Zmiana w dowództwie armii kaukazkiej.

Chiny.

Wiadomości handlowe i przemysłowe: Z Krynstjampola. — Projekt kolei żelaznej w Galicyi. (Ciąg dalszy.)

Dodatek nadzwyczajny.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpanija.

Z Paryża dnia 15go października. Wiadomości z hiszpańskiej stolicy pod dniem 8. b. m. donoszą, że położenie Rejenta nigdy jeszcze nie było tak krytyczne jak tej chwili, gdyż się przeciw niemu trzy potężne partie sprzyściły. Ayakuchowie czyli towarzysze broni Espartera są bardzo na to oburzeni, że Rejent nie przyjął ofiarowanej mu przez nich prezydencyi tajnego towarzystwa *de l'Union*. Zamiarem tego towarzystwa jest rozszerzyć i zakorzenie wojskową dyktaturę, która już obecnie nad Hiszpaniją ramiona swoje rozpościła. Drugą partiją jest partija Don Francisco de Paula, która się z partiją republikańską w jedno ciało złąć pragnie. Infant Don Francisco de Paula nigdy tego nie przebaczy, że Espartero, mówiąc prawdę, ze stolicy go wygnał. Don Francisco korzystać będzie przeto z każdej sposobności,

aby Rejentowi coraz nowego kłopotu przysparzać.

Pozostaje jeszcze tylko partija republikańska, któraby Espartera w powietrze wysadzić chciała dla tego, że w nim widzi niepokonany przedmiot swych marzeń rewolucyjnych. Partija ta złożona jest z dwóch części, z których jedna myśli zupełnie w duchu republikańskim, druga zaś tylko dla tego należy do tego odcienia, ponieważ się spodziewa, że przez wziętość u ludu tém snadniej dumne zamiary swe osiągnąć zdoła. Do tego ostatniego stronnictwa należą pan Cortina i przyjaciele jego. Wszelako Rejentowi powiodło się uczynić nieszkodliwem to stronnictwo przez to, iż panu Cortina na następnych posiedzeniach przyrzekł posadę prezydenta izby deputowanych, a pan Cortina przyjął tę propozycyję. Zachodzi teraz pytanie, jak też druga republikańska frakcyja w tej sprawie sobie postąpi. Jeżeliby, pomimo usiłowań Rejenta zażegnać burzę parlamentarską, partija republikańska wzmocnić chciała stronników Don Francisco de Paula, wtedy zdaje się być rzeczą niezawodną, że w takim razie kortezy rozwiązane zostaną. W radzie ministeryjum, która się 5. b. m. odbyła, i na której prócz wszystkich członków gabinetu, byli także exministrowie gabinetu Gonzalez, zastanawiono się długo nad tym przedmiotem, a w końcu oparto się na wspomnionem powyżej zdaniu. Pan Zumalacarréguy popierał także na tej radzie sprawę o amnestyi. Atoli żaden z kolegów jego nie zgadzał się z jego zdaniem, owszem wszyscy utrzymywali jednomyślnie, że obecne okoliczności nie są po temu, aby proponować a tém bardziej przyjmować wniosek, któryby dla zabiegów różnych fakcyj pomyślną porę nastęrczał. Polityczna amnestyja w Hiszpanii, o której w ostatnim czasie tak wiele rozprawiano, została przeto *ad Calendas graecus* odłożona.

Zdaje się, że powrót generała Zurbano

na swoje stanowisko do Gerony, wywarł już pomyślny wpływ na bezpieczeństwo tej prowincyi i całej Katalonii; gdyż od tego czasu nie słyhać bynajmniej o bandach rozbójniczych, które zaraz po odwołaniu tego generała do Barcelony, znowu głowę były podniosły. Nie masz już mowy o złożeniu tego generała z urzędu; otrzymał on z Madrytu za dowolne postępkę swe i barbarzyństwo naganę, a przomagające mniemanie w Katalonii samęj zdaje się przestawać na tém lekkim zadosyć uczynieniu, zwłaszcza, iż Katalonija przyzwyczaiła się Zurbana za nicodobicie potrzebnego uważać.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Z Londynu dnia 11. października. Właśnie co wydano na widok publiczny urzędowy wykaz dochodów krajowych z bieżącego roku, który się z dniem 10. października ukończył, równie jak i z ostatniego kwartału. Z pomienionego wykazu jasno widać, że wszystkie dochody krajowe w całym roku upłynionym z 44,913,946, którąto kwotę wynosiły w roku 1841, podniosły się na 45,269,972 czyli o 355,981 funtów szterl.; w ostatnim kwartale zaś, pomimo znacznych sum, które z cła nałożonego na zboże zagraniczne i z podatku dochodowego do skarbu publicznego wpłynęły, ukazał się ubytek 67,473 funtów szterl.

Wzmagający się dochód podczas ostatniego kwartału okazał się na cłach, licząc w to także cło ze zboża zagranicznego, o 206,760, na poczcie o 52,000, przeciwnie zaś ubytek na akcyzie 434,831, na stemplu 101,224 a na *Assessed Taxes* 142,733 funtów szterlingów. Dziennik *Globe* mówi: »Wykaz dochodów z ostatniego kwartału obudził w mieszkańcach starego miasta *City* niechęć i zadziwienie. Ubytek ten jest zewszecmiar niepokojący, gdyżby takowy wynosił był 331,277 funtów szterl. bez podatku dochodowego, nie licząc w to zupełnie tych znacznych sum, które zapłacono za oclone zagraniczne zboże i za wprowadzanie, które w skutek nowej taryfy tak bardzo się wzmogło. Ztąd też poszło, że dzisiaj konsule o $\frac{1}{2}$ odsetku spadły. Jednakże pocieszająca jest rzeczą, że rubryki dochodowe, w których ubytek się okazał, dotknięte zostały jedynie z przyczyny przemijającej, jak n. p. z powodu rozruchów w obwodach fabrycznych, przeczco dochód z akcyzy tak znacznie się umniejszył; teraz zaś spodziewać się można, iż za powrotem ruchu we wszystkich fabrykach handlu na nowo się ożywi, i konsumpcję upodatkowanych artykułów z korzyścią dla skarbu publicznego pomnoży. Przytém i to zważyć

należy, że z podatku dochodowego jeszcze wielkie sumy do skarbu wpłyną, gdyż w wielu miastach, podatku tego jeszcze pobierać nie zaczęto. Dla tego na następny kwartał spodziewać się możemy bardzo pomyślnęj odmiany, a więc nie masz żądłej przyczyny, która by znaczny ubytek w skarbie publicznym spowodować mogła.

— dnia 12go października. W moim, którą lord Albinger sąd specyjalny w Stafford zagaił, oświadczył się tenże stanowczo przeciw zamiarom i dążnościom Chartystów, których główniem promotorami powstania wyrobników nazwał, jeżeli nie są twórcami. Mówił, iż wszelkie związki, które mają na celu osiągnięcie konstytucyi narodowej, są zbrodnią stanu, gdyż cel konstytucyi, chociaż głównie zmierzający do obszerniejszój reformy parlamentu, do powszechnego prawa głosowania, przeciwie do istoty swęj zupełnie obaliliby monarchiję. »Každy myślący człowiek przekona się« dodał, »że jeżeli prawo głosowania przy wyborach parlamentowych i ci posiadać będą którzy żadnego majątku nie posiadają, których całym mieniem jest pracaręk, parlament przez nich wybrany we wszystkiem będzie monarchii przeciwny. Piérwszym krokiem jego byłoby wypowiedzenie wojny bogatym i nadanie sobie nieograniczonej powagi; poczem tak nieznośną tyraniję by wykonywał, że naród sam musiałby przeciw własnemu parlamentowi się oświadczyć. Natenczas nastąpiłby despotyzm wojskowy, a wolność narodu by się skończyła.«

Podobnie oświadczył się lord Albinger i na zagajeniu sądu specyjalnego w Liwerpolu. Jednakowo sprawa Feargusa O'Connor, kaznodziei Sholefield i innych w Manszestrze uwięzionych naczelników Chartystów przed ten sąd się nie wytoczy, gdyż obwinieni, podług prawa mogli żądać zwłoki, i tak też uczynili. Przynaależnym dla nich forum będzie najbliższy sąd przysięgłych, a nim takowy się ustanowi, za złożeniem poręki na wolność wypuszczeni zostali. Zresztą sprawa innych obwinionych w ostatnich dniach żywo się toczyła w Liwerpolu i Stafford; kilku skazano na deportacyję na lat kilka lub na cale życie.

Morning-Herald chce wiedzieć, że konwencya między Angliją a Francją dotycząca się zniżenia opłaty listowej, do zawarcia się zbliża. Podług dziennika *Globe* zmniejszonoby opłatę listową z Londynu do Paryża niemal o połowę dotychczasowej taryfy.

— dnia 14. października. Zapewniają z wielu stron, że lord Ellenborough nie wydawał nigdy rozkazu, który mu przy-

pisują, do odwrotu naszych wojsk z Afganistanu. A chociaż o tej sprawie w parlamencie żywe toczą się spory, naród jednak mało dba o to, co się tam dzieje, gdyż przekonany jest, że klęska, którą nasze wojsko tamże poniosło, nie z przemocy nieprzyjaciela, ale z niedbałości naczelników wynikła; dla tego wszyscy jesteśmy tego zdania, że na przyszłość trzeba się lepiej mieć na baczności, a teraz wypada się starać uwolnić jeńców, i z honorem opuścić kraj, do któregośmy nigdy jako nieprzyjaciela nie powinni byli wkraczać.

Wiadomości, które ostatnia poczta z Indji przyniosła, nic jeszcze nie zawięrają stanowczego, ale nie są niepomyślne. Z jednej strony rzecz jasna, że niezgoda między naczelnikami Afganów, ludność miasta Kabul w rozpacz, silny a zawsze Anglikom przychylny wpływ Rusilbaszów i niezdołność Akbar-Chana prowadzenia wojny dzielnie i skutecznie, usunęły po największej części przeszkody, któreby pochodzą wojaka angielskiego do Kabululu były uczyniły trudnym a nawet niepodobnym, gdyby przeciwnik był silny i odważny. Z drugiej strony korpus generała Nott, który przez cały czas niepowodzeń trzymał się i został wzmocniony waleczną załogą z Ghelat-i-Ghilsy, teraz opuścił stanowisko około Kandahar i może z południa posunąć się ku Ghiznie i Kabulowi. Nie podlega wątpliwości, że znajdujące się jeszcze w tym kraju siły angielskie są dostateczne do uwolnienia więźniów i przepisania Akbar-Chanowi warunków, osobliwie gdy wojsko generała Pollock pozostaje w Dżellalabad jako rezerwa, mogąca każdego czasu się zbliżyć, gdyby generał Nott spotkało jakie nieszczęście. To pomśczenie wojska, jeżeli wykonane zostanie, sprawi zapewne co potrzeba, aby jeńców oswobodzić, pomścić się z niewagi wojskom angielskim zadanej, bez sprowadzania tam nowych wojsk, co zawsze połączone z wielkimi trudnościami i wydatkami.

Ostatnią pocztą z Chin nie otrzymaliśmy znowu żadnej pocieszającej wiadomości. Bo cóż to nam nada, że bardzo wiele miast pod naszą władzę zabieramy i tysiące Chińczyków zabijamy, gdy przez to nie masz nadziei do zawarcia pokoju. Z tego powodu tém podobniejszą do prawdy jest ta pogłoska, że dla zawarcia pokoju chcemy się połączyć z jakąś tamtejszą partją, która zmianę dynastji w Chinach zaprowadzić zamysła. Rzecz pewna, iż wypędzenie Mandżurów byłoby dla Chin wielkiem szczęściem, jeźliby się znalazł taki mąż, któryby wodze tego olbrzymiego państwa po takiej rewolucji w swoją dłoń schwytał i ta-

kowe dzielnie utrzymać potrafił. Lecz nieszczęściem byłoby dla Chin i dla nas, gdybyśmy go sami na tamtejszym tronie utrzymać musieli.

W upłynionym dnia 5. stycznia 1842 roku, przepalono w Anglii, Szkocji i Irlandji następującą ilość wódki: w Anglii 5,919,207 galonów, w Szkocji 8,504,333; w Irlandji 6,359,124 galonów; w ogóle 20,782,664 galonów czyli 23,599,673 garncy polskich. Ilość ta, wyjąwszy małą część, opłacona dla spotrzebowania, przyniosła 5,161,611 funtów szterl. akcyzy. Z zagranicy i kolonij wprowadzono do Anglii 3,344,922; do Szkocji 88,814; do Irlandji 30,338 galonów; cło od niej przyniosło 2,417,166 funt. szterl. Spotrzebowanie w kraju dzieli się tak:

	Mieszkańcy.	Spotrzebowanie wódki.
Anglija i Walija	15,911,725	11,511,907 galonów,
Szkocya	2,628,957	6,078,719 »
Irlandyja	8,205,382	6,515,781 »

Podług tego przypada w Anglii na każdą głowę $3\frac{3}{10}$, w Szkocji $10\frac{1}{2}$ a w Irlandji $3\frac{6}{10}$ kwart polskich na rok. Stosunek ten tém bardziej uderza, ileż z niego okazuje się, że Szkotowie, znani powszechnie za najciotliwszy i najporządniejszy naród, najwięcej wódki spijają, podczas gdy liczne zbrodnie i przestępstwa, które się w Anglii a mianowicie w Irlandji wydarzały, po największej części używaniu tego trunku przepisywano. W Irlandji, jak wiadomo, towarzystwa wstrzemięzliwości zmniejszyły o wiele używanie napojów gorących.

Francyja.

Z Paryża dnia 14. października. Wielkie trudności w kolonizacji w Algierze spowodowały rząd, iż w pomoc przywołuje Trappistów, którzy w ostatnich dwudziestu latach uprawą najnieurodzajniejszej ziemi w Francyi i Irlandji pozyskali sławę znakomitych rolników. Przeor klasztoru Montagne w skutek propozycji rządu udał się był do Afryki, aby stan rzeczy na miejscu zbadać; teraz właśnie co powrócił, a rząd wyznaczył mu dość wielką przestrzeń ziemi na założenie kolonii Trappistów.

Najzaciętszą w tych czasach wycieczkę przeciw Anglii zawięra wczorajszy numer dziennika *National*. Republikański ten dziennik odpowiada na uczyniony mu zarzut, iż swojemi wiecznemi wycieczkami na angielską politykę poróżni naród francuzki z angielskim. »Prawda, mówi, iż z całych sił pobudzamy do nienawiści ku Anglii. Do tej nienawiści pobudzamy świadomie, umyślnie, i powiedzielibyśmy na-

wet z zimną krwią, jeżeli po tylu urazach zimną krew mieć można. Chcecie wiedzieć dlaczego? Są dwa gatunki najazdów: napastne i spokojne. *National* potem charakteryzuje obadwa gatunki najazdów, materyjalne i moralne, i usiłuje dowieść, że Francya znajduje się pod wpływem takowego spokojnego najazdu ze strony Anglii, najazdu tak na ogólne dążenia polityki, jak na zwyczaje codziennego życia. Jedynym środkiem obrony przeciw temu niewidomemu nieprzyjacielowi, jest pobudzanie uczucia narodowego przeciw Anglii, a nawet zmienianie tego uczucia w nienawiść narodową.

Journal des Debats zawiera co następuje: »Pan Guizot, jak słyhać, podpisał zmianę w konsulatach. Jestto tylko pierwszy krok do powszechnej zmiany, jaka zajdzie w gronie wymienionych agentów. Byłego konsula w Damaszku, pana Ratti-Menton, mianowano konsulem w Kantonie. — Posada ta przy terażniejszej wojnie między Anglią a Chinami jest wielkiej wagi, i spodziewać się można, że wkrótce na jeneralny konsulat wyniesiona będzie. Miejsce pana Ratti-Menton w Damaszku zajmie pan Devoise, który dotychczas był konsulem w Egra.«

Z powodu tegorocznego otwarcia włoskiej opery, mówi *Gazette musicale*: »Każdego roku o tym czasie wszyscy się pytają, co z naszej włoskiej opery na przyszłość się stanie. Kwestya ta dotyczy się nie tylko Paryża, ale i innych stolic europejskich, wyjąwszy Włochy, gdyż w tym dobrodusznym kraju w muzyce tém zadowolnieni, co mają, i z entuzjazmem w antykach widzą nowości. Mierni śpiewacy (nie chcemy gorszego słowa użyć) odnoszą tam najnamiętniejsze oklaski. Tak samo czynią i północne narody. Jednakowo przyjmują opery i śpiewaków, którzy im się z przypadku dostają, a jak się radują pięknym dniem i w miesiącu październiku, tak z czasem przyzwyczajają się słuchać oper i śpiewaków, których znają już od lat dwudziestu, z tym samym entuzjazmem, jak przy pierwszym się zjawieniu.«

Szwajcaryja.

Constitutionnel Neuchatelois zawiera następujący artykuł: »Kraj zasmucony był wieścią, iż właśnie w chwili, gdy jednogłośnie okrzykami radości mieszkańcy powitali swego monarchę, zakamieniali w swęj zawiści nieprzyjaciela naszego szczęścia i naszego pokoju, którzy swém postępowaniem aż nadto dobrze dowiedli, iż się niczego nie nauczyli i o niczém nie zapomnieli, — gdy ci nikczemni mieli tę

karygodną zuchwałość, Jego Król. Mości wręczyć prośby, w których jedni pod obłudną zasłoną, drudzy z bezwstydną otwartością dopominają się u Króla, aby się zrzekł prawa monarchy nad tym krajem. W samej istocie powieścić nie można, czemu się dziwić potrzeba, czy śmiałości czy głupocie proszących. W chwili, gdy radosne okrzyki jeszcze o uszy nasze się obijają, gdy każdy z łzą w oku wspomina przyjaźne słowa, które wszyscy, szczęśliwi, iż mogli się zbliżyć do JK Mości, z ust Króla słyszeli, gdy każdy z wzruszeniem opowiada o uprzejmości, łagodności i łatwości, z jaką do Króla przystąpić było można, gdy nawet obywatele pobliskich wolnych Rzeczypospolitych życzą nam szczęścia, iż takowy monarcha dostał się nam w udziale: tę chwilę wybrali zacięci republikanie, aby w imieniu całej ludności kraju, za której organ dobrodusznie się przedstawiają, prosić o zerwanie węzłów, które właśnie co na wieki zawiązano. Jak gdyby naganny swój postępek sami czuli, rzucają jedni swoje prośby w powóz królewski, drudzy piszą anonime, które łatwo odgadnąć. Tylko jeden przedstawił się osobiście Jego Król. Mości; dniem piérwęj głośno się przechwalał, iż z Królem z taką łatwością jak z prywatnym człowiekiem mówić będzie; jednakowo tylko pojedyncze słowa bez myśli wyjąkiwał, gdy go Król z zwykłą dobrocią zapytał o przedmiot prośby, której przelożyć nie umiał. Co zaś ich postępowanie, jeżeli to być może, nienawistniejszym czyni, jestto ten krok, iż wszyscy, i to prawie wszyscy, zapraszani od gmin do uczestnictwa w przygotowaniach do przyjęcia Króla, zaproszenie to lub odrzucili, lub też kładli warunki, których honor przyjmując nie dozwalał. Żądać, domagać się, zniewalać do przyznań, a nic nie czynić, aby na takowe przyznania zasłużyć; oto jak zawsze tak i teraz jest rola stronnictwa rewolucjonistów. Niechże więc wiedzą, iż niechęć, którą wywołali, jest ogólna; w całym kraju tylko jest jeden głos potępienia podobnych czynów; wszędzie słyszeliśmy życzenia, aby Król proszącym odpowiedział w sposób, któryby raz na zawsze wszelkim zabiegom i intrygom koniec położył.«

Królestwo Polskie.

Z Warszawy dnia 20. października. Postanowieniem Naj. Pana z dnia 11. października r. b., prezes banku polskiego, radca Stanu nadzwyczajny, Józef Lubowidzki i radca Stanu nadzwyczajny Henryk hrabia Lubieński, wice-prezes banku polskiego, najmiłościwiej

uwolnieni zostali od tych obowiązków, a w miejsce ich również postanowieniem mianowani, dotychczasowy sekretarz Stanu przy radzie administracyjnej, radca tajny, Józef Tymowski prezesem, a referendarz Stanu, Benedykt Niepokojczycki, wiceprezesem banku polskiego.

Jego Ces. Mość, w skutek wstawienia się J. O. Księcia Namiestnika Królestwa Polskiego, oraz ze względu na chwalebne sprawowanie się i dobry sposób myślenia obywatela gubernii Płockiej, Wojciecha Lępickiego, raczył najmiłościwiej udzielić przebaczenia synowi tegoż Eugenijuszowi Lępickiemu, który w roku 1834, za znoszenie się z bandami zbrojnych włóczęgów, postany został na Syberją na zaludnienie, z utratą szlacheckiej godności, — i dozwolił mu wrócić do Królestwa, bez zwrotu wszakże skonfiskowanego majątku. *(Gaz. War.)*

Rossyja.

Z Petersburga d. 13. października. Dziennym rozkazem Cesarza, datowanym z Grodu Elżbiety pod dniem 30. z. m. generał dywizyi Grabbe, dla słabości swego zdrowia, na swe własne żądanie został uwolniony od naczelnego dowództwa nad korpusem kaukaskim, a w miejsce jego mianowano generała dywizyi Gurko dowódcą wojska i naczelnikiem prowincyi kaukaskiej.

Chiny.

Z Makao dnia 7. czerwca. Angielska flota na wodach chińskich składa się z następujących części: 3 okręta liniowe, zupełnie uzbrojone, 11 fregat rozmaitej wielkości, 18 korwet i brygów, 2 kutery, 7 okrętów liniowych i fregat, urządzonych do transportu, 5 okrętów parowych, należących do królewskiej marynarki i 5 okrętów przewozowych; razem 120 żagli. Na tych znajduje się pięć pułków król. lądowego wojska, 5300 żołnierzy; żołnierzy okrętowych 1100. Majtków, którzy przy wylądowaniu tworzą kompanije, 2800; artylerji królewskiej 170 żołnierzy; 1 szwadron konnej artylerji a 3 kompanije pieszej, razem 430 żołnierzy; strzelców 180; siedm pułków Sipoys (wojska wschodnio-indyjskiego) czyli 6000 żołnierzy. Razem 16,320 żołnierzy, do których jeszcze 1500 sług policzyć trzeba.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(Z koresp. prywat.)

Z Krystyjampola, dnia 23. października. W handlu zbożem dotąd u nas cisza, nie możemy

więc podać jak tylko targowe ceny, a te są takie: korzec pszenicy 6 zr., żyta 4 zr., jęczmienia 3 zr. 30 kr., owsa 2 zr. 30 kr., hreczki 3 zr. 30 kr. w. w. — Korzec ziemniaków 21 kr. m. k. — Garniec wódki 20stopniowej w większej przedaży po 15 do 16 kr. m. k.

Zbiory w naszej okolicy bardzo dopisały; w wielu miejscach jest o trzecią część więcej zboża niż w przeszłym roku, a do tego ziarno piękne i suche. Ziemiaki także dość dobrze zrodziły; tu i owdzie tylko użalają się na ich szczupły plon. — Gorzelni dotąd mało jeszcze w ruchu; właściciele ich zaopatrzyli się już w woły. — Zasiewy ozime pięknie się pokazują.

Nie tylko że w handlu zbożem cisza, ale także i spekulacyja materyjałem dębowym nie wiedzie się u nas. I tak z wiosny z powodu małej wody opóźniono się ze splawem do Gdańska aż do przeszłego miesiąca, a nawet część bali dębowych do Gdańska wysłanych musiała po drodze z powodu małej wody pozostać. I to co do Gdańska się dostało, nie znalazło zaraz kupca, lecz poszło na skład do późniejszej przedaży. I na przyszłe lato nie wiele nam obiecuje handel balami dębowymi, dla tego też spekulanci nie zakupują materyjału po lasach. Państwo łopatyńskie dostarcza tylko belek sosnowych, a materyjału dębowego nic.

Projekt kolei żelaznej w Galicyi.

(Ciąg dalszy.)

Kapitał zakładowy na kolej z Bochni do Lwowa potrzebny.

Ogólny przegląd rubryk stanowiących kosztą tej kolei jest następujący:

1 Nabycie gruntu, — spódnia budowa kolei, a mianowicie: robota grabarska, przedmioty budowlane (mosty, przepusty i t. p.), przechody dróg, dworce kolejowe i domki strażnicze; — następnie wierzchnia budowa kolei, a mianowicie: szyny, wraz z wszelkim materyjałem żelaznym do ich położenia potrzebnym, wymijania, koła odśrodkowe, tarcze zwrotowe, ułożenie budowy wierzchniej i prowadzenie budowy. Nareszcie sprawienie środków przewozowych, to jest taboru.

Przejdziemy ogólnie wszelkie wymienione tu rubryki, pamiętając przytém, że długość kolei bocheńsko-lwowskiej jest w kosztorysach na 40 mil przyjęta:

Nabycie gruntu: Morg liczone po 200 zr mon. kon.

Co do spodniej budowy:

Robota grabarska: Do obliczenia kosztów przewożenia ziemi rachowano dzień pieszy po 14 kr. m. k., a wóz parokonnny po 40 kr. m. k., z czego wypada w przecięciu:

Sążeń sześcienny nasypu na 1 zr. 10 kr. m. k.
 „ „ przekopu 1 „ 2 „ „ „

Na każdy sążeń bieżący podkopu liczone po 250 zr. m. k.

Przedmioty budowlane wyrachowano podług lwowskich cen robocizny.

Przechody dróg: Na każdą milę policzone na przechody dróg po 800 zr. m. k.

Dworce kolejowe, budynki i domy strażnicze:

Na dworzec kolejowy I. rzędu policzone 50000 zr.

„ „ „ II. „ „ 6000 „

„ domek strażniczy . . . „ 400 „

Co do wierzchniej budowy:

Ponieważ kolej ma być założona na siłę pary, potrzeba więc, aby budowa wierzchnia była trwałą. Najnowsze doświadczenia robione na kolei lipsko-drezdeńskiej okazały, że z trzech rodzajów budowy wierzchniej, to jest płaskimi szynami na podłużnych ligarach, kantowemi szynami (*rails*) w podstawkach (*chairs*) i na poprzecznych ligarach (*sleepers*), nareszcie szerokonogiem szynami bez podstawek i na poprzecznych ligarach, ostatni ma pierwszeństwo przed tamtymi. Przyjąwszy u nas cetnar szyn po 16 zr. m. k., koszt całego materiału na milę wyniósłby przy tym ostatnim sposobie 109,280 zr. 2 kr., a ułożenie budowy wierzchniej na milę 6857 zr., czyli razem 116,137 zr. 2 kr. m. k. Innąby postać przybrała rzecz, gdyby się spodziewać można dostać szyn taniiej niż po dzisiejszych cenach. Dzisiejsze cło wchodowe ma na celu zabezpieczenie krajowego przemysłu fabryk żelaznych. Gdy zaś Galicyja tak prędko jeszcze szyn wyrabiać nie zacznie, a kilka austrijackich fabryk potrzeby tego materiału ledwie zdołają zaspokoić, możnaby więc oczekiwać po mądrości Rządu krajowego, że do przyspieszenia i poparcia tak ważnego i w następstwa obfitego przedsięwzięcia jeżeli nie całkiem wolnego dozwoli przywozu, to przynajmniej małą nań nałoży opłatę. W takim razie cetnar kosztować będzie nie jakieśmy liczyli po 16 zr., lecz tylko po 10 zr. m. k. Wtedy koszt całego materiału wraz z wierzchnią budową wyniósłby na milę tylko 80,876 zr. 38 kr. m. k.

Koszt sprawienia środków przewozowych czyli taboru, obliczone tak:

	zr. m. k. zr.
32 parowozów z wozami zapasowemi	po 20,000 . 640,000
80 wozów pod ciężary	po 1,000 . 80,000
45 „ „ osoby w przecięciu	po 24,000 . 108,000
260 „ „ woły	po 1,400 . 280,000
15 „ „ nierogaciznę	po 1,400 . 21,000

Koszt całego taboru 1,129,000

Podawszy główne zasady do ułożenia kosztorysu przyjęte, zbierzemy tu razem wszystkie koszty kolei bocheńsko-lwowskiej: m. k. zr. kr.

Nabycie gruntu	260,800	—
Robota grabarska	2,274,230	6
Mosty i przepusty	310,817	39
Przechody dróg	32,000	—
Dworce kolejowe i domki strażnicze	318,000	—
Szywny szerokonogie na ligarach poprzecznych wraz z materiałem żelaznym do położenia ich potrzebnym, według wyżej wspomnianych zniżonych cen*)	3,240,202	49
Wymijania	15,300	—
Koła odśrodkowe	4,800	—
Tarcze zwrotowe	30,000	—
Układanie kolei	294,914	32
Prowadzenie budowy	240,000	—
Sprawienie taboru	1,129,000	—

Ogół 8,150,067 6

Prócz tego potrzebnaby była jeszcze odpowiedna summa na założenie funduszu zapasowego. Nareszcie policzyć też należy wydatek na zaciągnięcie pożyczki i opłatę procentów od niej (po 4 od sta) aż do zupełnego ukończenia i użycia kolei (co w sześciu latach miałyby nastąpić). Wszystkie to zważywszy, trzeba by na tę kolej kapitału 10 milionów zr. m. k.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

*) Gdyby szyn w tym kosztorysie objętych nie można było mieć po cenach zniżonych, to w takim razie wydatek ten byłby większy o 1,300,368 zr. 8 kr.

S p r o s t o w a n i e .

Wartykule z Wiednia o nominacjach na Szambelanów, umieszczonym w nrze. 124 Gazety naszej, wymieniono tylko dwa imiona hr. Fredra. Dla uniknięcia nieporozumień z powodu podobnych nazwisk, wszystkie trzy imiona tu wymieniamy: Edward, Alexander, Kazmierz.

TEATR POLSKI.

Jutro: *Stróż nocny, czyli: Straszliwa północ*, dramat w 5 aktach.

Czwarty obrachunek

c. k. uprzyw.

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA

(adryjatyckiego towarzystwa zabezpieczającego)
w Tryjeście.

Na głównym posiedzeniu akcjonaryjuszów tegoż Towarzystwa dnia 22. września t. r. przedłożono następujący obrachunek co do wypadków przedsiębiorstw w czwartym roku rachunkowym, to jest od 1. lipca 1841 do 30. czerwca 1842.

Z zamknięcia trzeciego obrachunku prócz oddzielnego funduszu rezerwowego zatrzymano sumnę	232575	zr.
Całkowity wpływ za premije w czwartym roku rachunkowym	740294	zr. 38 kr.
za ogólną zabezpieczoną sumnę 169208713	zr. 59 kr.	
Dochód z obrotu funduszu wyniósł	20292	zr. 42 kr.
Przychód całkowity	<hr/>	993162
		zr. 20 kr.

Od tego odtrąciwszy:

Wynagrodzenie szkód, zabezpieczenia z innymi wspólnie i wszelkie inne koszta	560351	zr. 50 kr.
Pozostało	<hr/>	432810
		zr. 30 kr.

Z téj summy odłożono na przypadek potrzeby wynagrodzenia bieżących jeszcze zabezpieczeń	386155	zr.
a na fundusz rezerwowy	10850	zr. 6 kr.

razem . . . . . 397005 zr. 6 kr.

Pozostaje tedy czystego dochodu . . . . . 35805 zr. 24 kr.

który podzielony pomiędzy akcje, mające udział w teraźniejszym obrachunku, daje dywidendę na każdą akcję po 20 zr. 10 kr. którąto dywidendę tak w centralnej kasie w Tryjeście, jako też i u głównych agencji odebrać można.

Stan oddzielnego funduszu rezerwowego.

Z zamknięcia rachunków przeszłego roku fundusz rezerwowy czynił . . . . . 30163 zr. 40 kr.

Do tego dodać należy:

Procent od tegoż funduszu	1508	zr. 15 kr.
Agio na niektórych zwróconych akcyjach	205	zr. — kr.
Odłożono z tegorocznego przychodu	10850	zr. 6 kr.

A zatem dnia 30. czerwca 1842 wynosił fundusz rezerwowy 42727 zr. 7 kr.
W Tryjeście dnia 22. września 1842.

Podpisana

Podpisana główna agencja podając powyższy rachunek do publicznej wiadomości, poczytuje sobie zarazem za obowiązek, zwrócić powszechną uwagę na główne dwa punkta tegoż rachunku, to jest: na nowe postępy Riunione, i na liczne szkody, które ona w tym roku wynagrodziła. — Pierwsze okazują się dokładnie z ogólnej ilości przyjętych zabezpieczeń, które liczbę owych z trzeciego obrachunku rocznego o wiele przewyższają, i zarazem udowadniają zaufanie, którem się Towarzystwo zaszczyca; drugie zaś, to jest szkody, według sprawozdania dyrekcji wynoszą sumę 376528 zr. 1 kr. zapłaconą 851 stronom uszkodzonym, i coraz więcej okazują, jakim źródłem dobrodziejstw jest zabezpieczenie się przeciw uszkodzeniom elementarnym. Te dobrodziejstwa tém bardziej okazują się przy terażniejszych niszczących pożarach, które od sześciu miesięcy całą Europę i wszystkie prowincyje monarchii austryjackiej nawidzały, i wielką już ilość ludzi, którzy zaniedbali uciec się do tego zbawiennego środka zabezpieczenia, w największą nędzę wtrąciły; dla tego podpisana główna agencja uważa to na czasie, zalecić się powtórnie do przyjmowania zabezpieczeń na wszelkiego rodzaju budynki, meble, maszyny, zapasy towarów, zboże i bydło od szkód z pożaru, i towary w drodze będące od wszelkich uszkodzeń elementarnych; te to bowiem są gałęzie zabezpieczeń, któremi się Riunione Adriatica di Sicurta zajmuje.

Nie mniej stosownie zdaje się niżej podpisaney agencji dla zaspokojenia szanownej publiczności zwrócić Jój uwagę na to, że Riunione Adriatica di Sicurta prócz swego zarodowego kapitału dwóch milionów zr. mon. konw., posiada znaczny fundusz rezerwowy w summie 430000 zr., do czego także znaczny dochód za premije i procenta policzyć można. Te tak zamożne środki pieniężne, oględność, z którą Towarzystwo we wszystkich swoich przedsięwzięciach postępuje, sposób prędkiego i rzetelnego załatwienia szkód, tudzież słuszne premije za każdy rodzaj zabezpieczenia, o to są zalety, któremi się Riunione szczególnie odznacza i na których niżej podpisana agencja swoim P. T. zabezpieczającym zupełnie ich zadowolenie śmiało zapewnić może.

Prospektów i formularzy do podawania o zabezpieczenie dostanie bezpłatnie tak u niżej podpisanego, jakoteż i u wszystkich w znaczniejszych miejscach ustanowionych agentów, także wszelkie żądane wyjaśnienia jak najchętniej udzielane będą.

We Lwowie w październiku 1842.

Główna agencja dla Galicyi
Józef Aloizy Justian.
